

Udržitelný rozvoj

doc. PaedDr. Tomáš Háek, Ph.D.

Anotace přednášky

For many, 'sustainable development' is seen as something of a dirty phrase.

Smith, J. 2019

Kurz základů vědecké práce – konaný v Praze

Magisterské studium

- Studijní plán a katalog předmětů
- Základní studijní povinnosti
- Bloky povinně-volitelných předmětů
- ▼ **Státní závěrečné zkoušky**
- Diplomová práce
- Studijní opory
- FAQ

Doktorské studium

Absolventi

Metody historicko-sociologického výzkumu a analýzy dat

1. Logika a postup sociálně-vědního výzkumu. Limity poznání v sociálních vědách. Redukce popisu sociální reality. Pravděpodobnostní charakter závěrů. Transformace, redukce a standardizace informací. Kvantitativní a kvalitativní epistemologie, hlavní odlišnosti obou přístupů, induktivní a deduktivní pojetí, různé cíle, teoretická východiska. Volba postupu, odlišnosti způsobu sběru dat.
2. Formulace výzkumného problému. Model vztahů, usuzování na kauzalitu jevů. Kritéria kauzality, model elaborace. Kauzální versus korelační vztah. Výzkumný projekt. Východiska v teorii, konceptualizace, obecná hypotéza, pracovní hypotézy, operacionalizace proměnných, indikátory.
3. Postupy kvantitativního výzkumu. Standardizace v kvantitativním výzkumu, nejčastější techniky sběru dat. Uspořádání a design výzkumu: případová studie, reprezentativní šetření, experiment. Dětské výzkumy.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

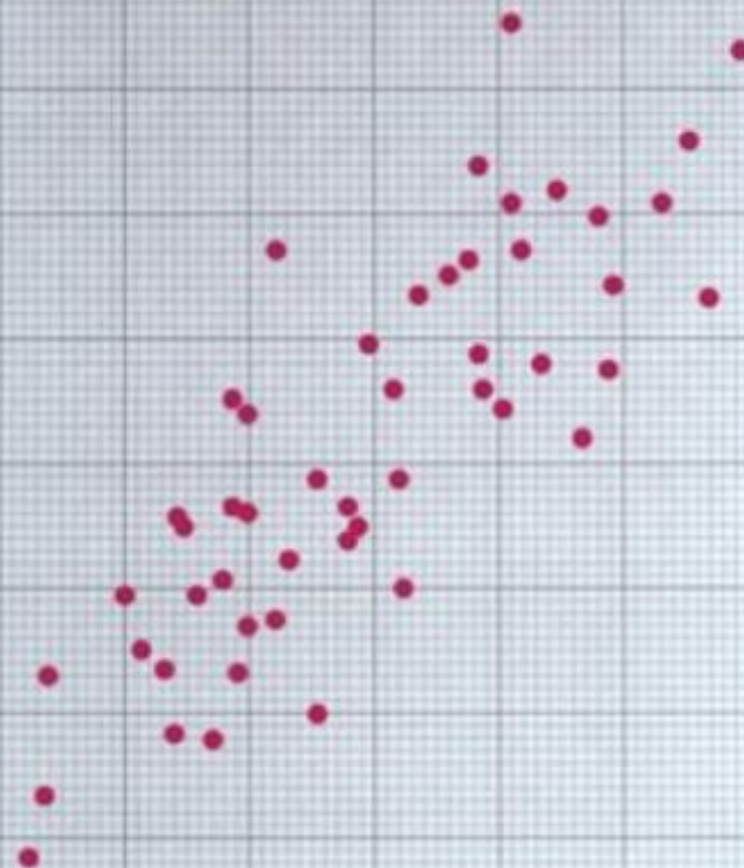
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Metody výzkumu v oblasti přírodních věd

Sborník příspěvků přednesených na seminářích
projektu ve školním roce 2010/2011

Hedvika Novotná, Ondřej Špaček, Magdaléna Štovičková Jantulová (eds.)

METODY VÝZKUMU VE SPOLEČENSKÝCH VĚDÁCH

FHS UK

Jak se vyrábí sociologická znalost

MIROSLAV
DISMAN

KAROLINUM

Hedvika Novotná, Ondřej Špaček, Magdaléna Štěrbová Janoušková (eds.)

METODY VÝZKUMU VE SPOLEČENSKÝCH VĚDÁCH

THIS UK

ZÁKLADY KVALITATIVNÍHO VÝZKUMU

Anselm Strauss - Juliet Corbinová

SCOP

Literatura

Studijní literatura (vybrané kapitoly):

- Smith: Sustainability, Wellbeing and the Posthuman Turn (1. Kapitola)
- UN: Measuring Sustainable Development (1. Kapitola)
- Stiglitz et al.: Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress (1. Kap)
- Stiglitz et al: Beyond GDP – Measuring what counts (dle zaměření studenta)

Doporučená literatura:

- Metody kvalitativního/sociologického výzkumu

Sustainability exploration and sustainability exploitation: from a literature review towards a conceptual framework

Matjaž Maletič^a, Damjan Maletič^a, Jens J. Dahlgaard^b, Su Mi Dahlgaard-Park^c,
Boštjan Gomišček^{a,*}

^a Faculty of Organizational Sciences, University of Maribor, Kidriceva cesta 55a, SI-4000 Kranj, Slovenia

^b Division of Quality Technology and Management, Linköping University, Sweden

^c Institute of Service Management, Lund University, Sweden

ARTICLE INFO

Article history:

Received 28 February 2013

Received in revised form

13 May 2014

Accepted 13 May 2014

Available online 27 May 2014

Keywords:

Corporate sustainability

Exploration

Exploitation

ABSTRACT

Theoretical and empirical research often points to a positive relation between corporate sustainability and organisational performance; however, attempts to conceptualise the multi-dimensional nature of sustainability practices are rare in the current literature. Thus, the purpose of this paper is to present a conceptual framework to aid in understanding and explaining the relationship between sustainability practices and organisational performance. The concepts of exploitation and exploration are adopted to distinguish between different types of sustainability practices. The research model is then analysed in terms of different outcomes related to sustainability performance, quality performance and business performance. Based on an interdisciplinary perspective, this paper suggests a new approach for the discussion of corporate sustainability and its implications for the organisational context. The results of the research suggest that the organisation may place a stronger focus on developing new sustainability-

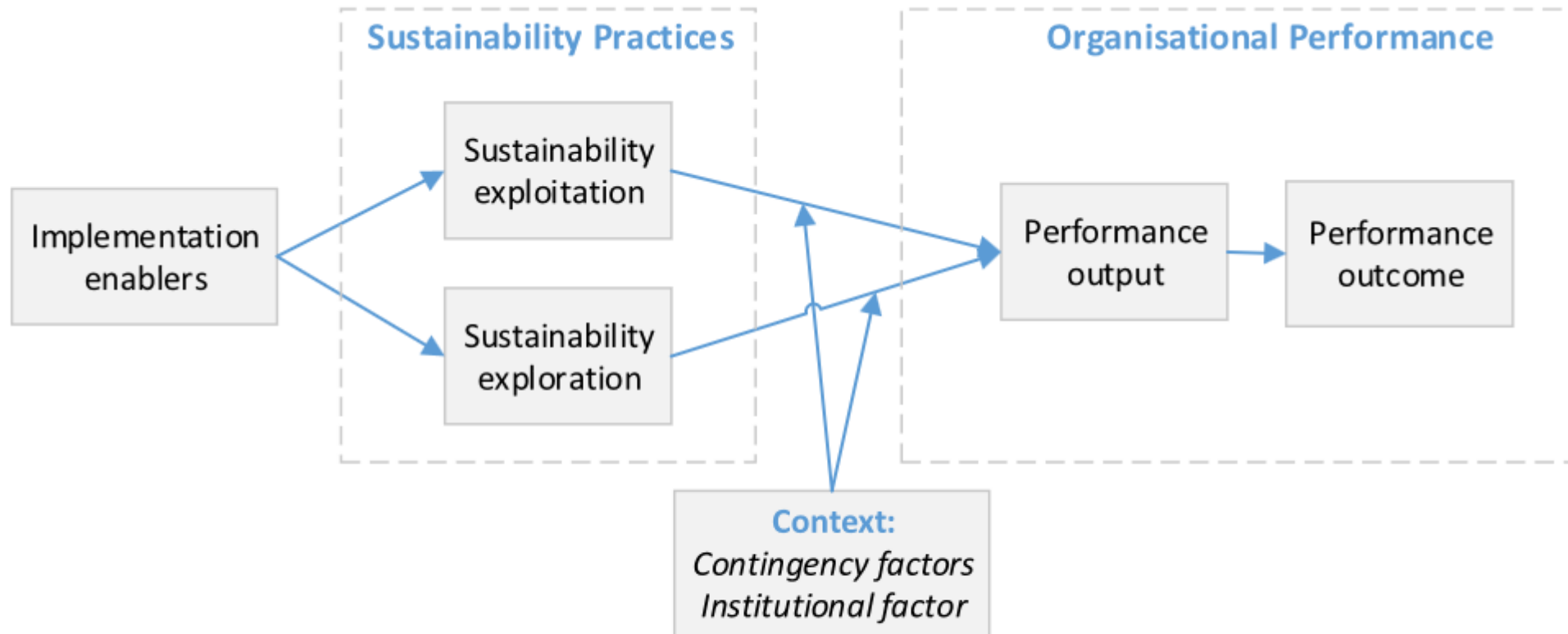
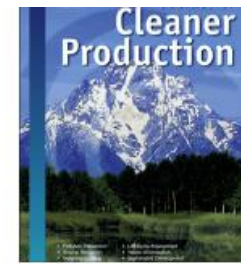

Fig. 1. Conceptual framework.

Keywords:
Corporate sustainability
Exploration
Exploitation

terms of different outcomes related to sustainability performance, quality performance and business performance. Based on an interdisciplinary perspective, this paper suggests a new approach for the discussion of corporate sustainability and its implications for the organisational context. The results of the research suggest that the organisation may place a stronger focus on developing new sustainability-

rate sustainability
dimensional nature of
per is to present a
green sustainability
on are adopted to
then analysed in

palgrave▶pivot

SUSTAINABILITY, WELLBEING AND THE POSTHUMAN TURN

Thomas S. J. Smith

CONTENTS

1	The New Sustainable Development Agenda: An Introduction to Measurement and Conceptualisation	1
2	Our Calculable Earth: The Abstraction of Nature and the Death of Environmental Politics	19
3	Our Calculable Selves: The Rise and Hegemony of Well-Being Discourse	43
4	Ecological Ethics of Care and the Multiple Self: Revisiting the Roots of Environmentalism	63
	Index	91

MEASURING SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Report of the Joint UNECE/OECD/Eurostat Working Group on Statistics for Sustainable Development

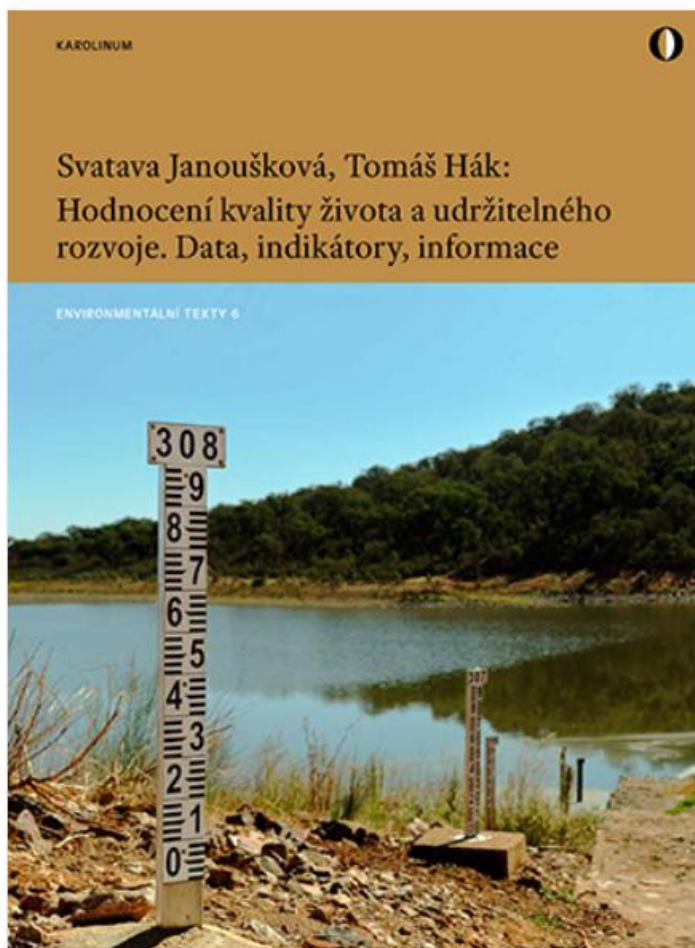
UNITED NATIONS
New York and Geneva, 2008

EXECUTIVE SUMMARY

- A. MANDATE AND FUNCTIONING OF THE WORKING GROUP
- B. BASIC CONCEPTS
- C. COMMONALITIES IN EXISTING POLICY-BASED INDICATOR SETS
- D. THE CAPITAL APPROACH IN THEORY
- E. LIMITATIONS ON THE THEORETICAL CAPITAL APPROACH.....
- F. A PRACTICAL SET OF CAPITAL-BASED INDICATORS
- G. COMPARING THE APPROACHES
- H. CONCLUSION

Chapter I: INTRODUCTION

- A. THE WORKING GROUP ON STATISTICS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT
 - Mandate and functioning of the Working Group*
 - Steering Committee of the WGSSD*
- B. BASIC CONCEPTS
- C. WHAT IS UNDERSTOOD BY DEVELOPMENT?
- D. WELL-BEING
- E. WHAT IS UNDERSTOOD BY SUSTAINABLE DEVELOPMENT?
- F. TWO VIEWS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND CURRENT WELL-BEING.....
- G. ON THE NEED FOR A CONCEPTUAL APPROACH.....
- H. ON ADHERENCE TO THE PRINCIPLES OF OFFICIAL STATISTICS

 print copy

 e-book

Hodnocení kvality života a udržitelného rozvoje

Data, indikátory, informace

[Quality of Life and Sustainable Development Evaluation. Data, indicators, information.]

Janoušková, Svatava – Hák, Tomáš

subjects: science – environment

series: Environmental Texts

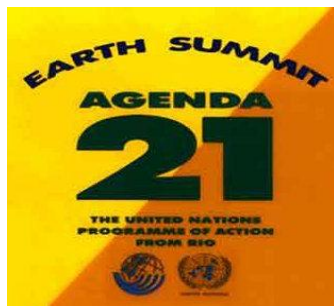
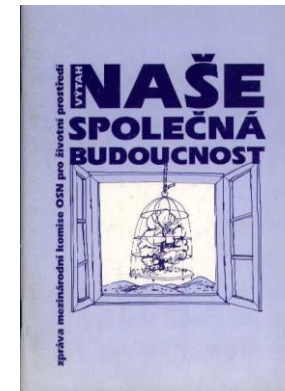
paperback, 348 pp., 1. edition

published: march 2025

ISBN: 978-80-246-5840-7

Udržitelný rozvoj – strategie rozvoje

Udržitelný rozvoj je takový způsob rozvoje, který uspokojuje potřeby přítomnosti, aniž by oslaboval možnosti budoucích generací naplňovat jejich vlastní potřeby

Summit Země (konference o životním prostředí a rozvoji, 1992 v Riu de Janeiro); Agenda 21

Evropa 2020: strategie pro růst Evropské unie

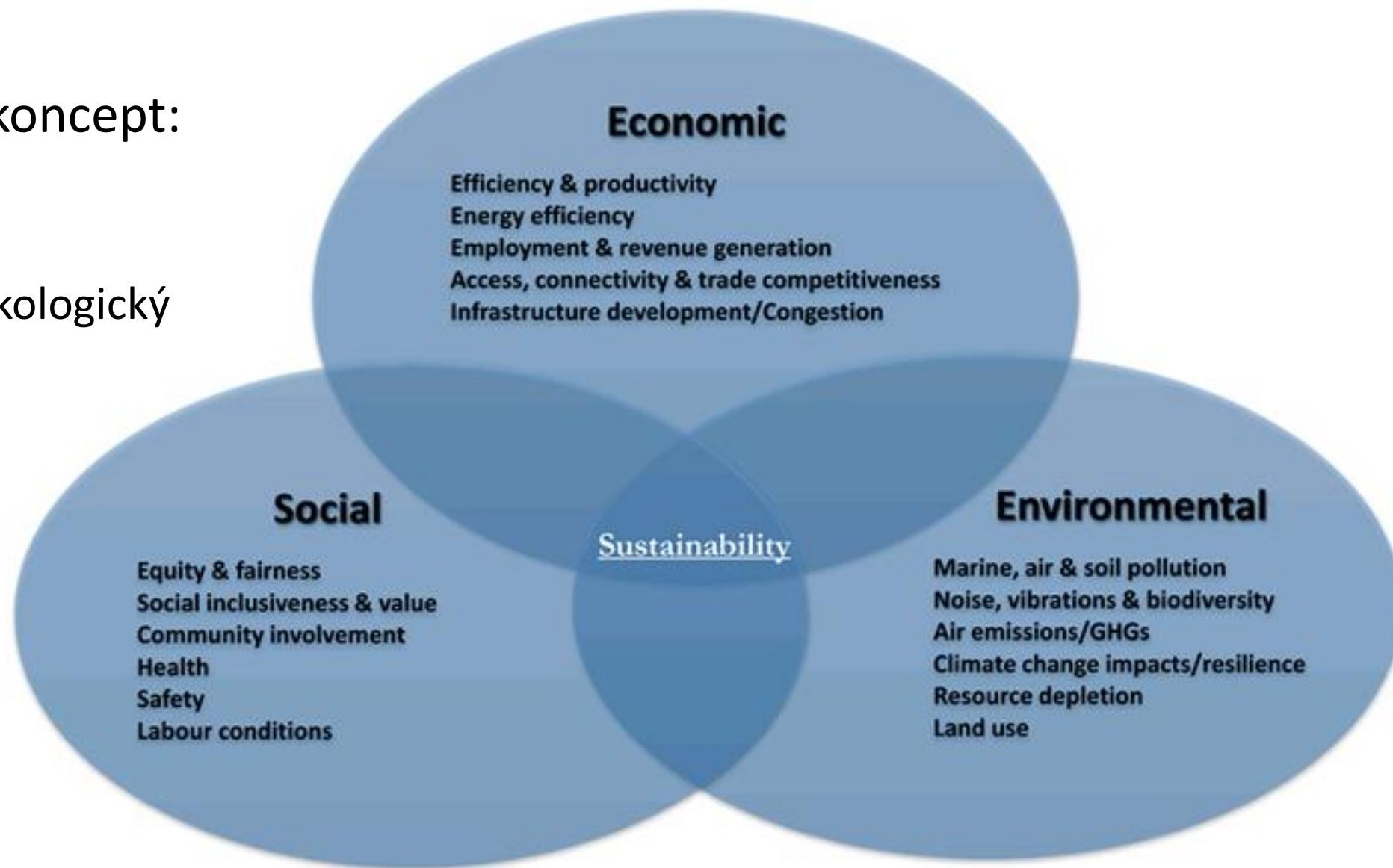
EU má dosáhnout růstu: **inteligentního, udržitelného** (podporou konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiky méně náročné na zdroje); **podporujícího začlenění**

Udržitelný rozvoj

UR je vícerozměrný koncept:

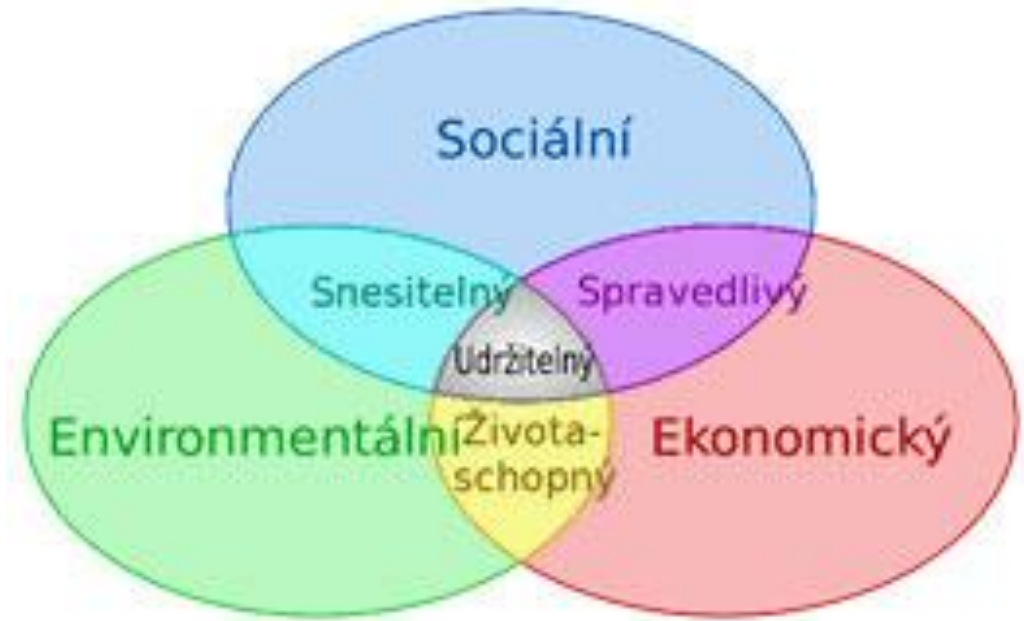
- Ekonomický
- Sociální
- Environmentální/ekologický

Zákon č. 17/1992 Sb. o životním prostředí

Trvale udržitelný rozvoj –

takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.

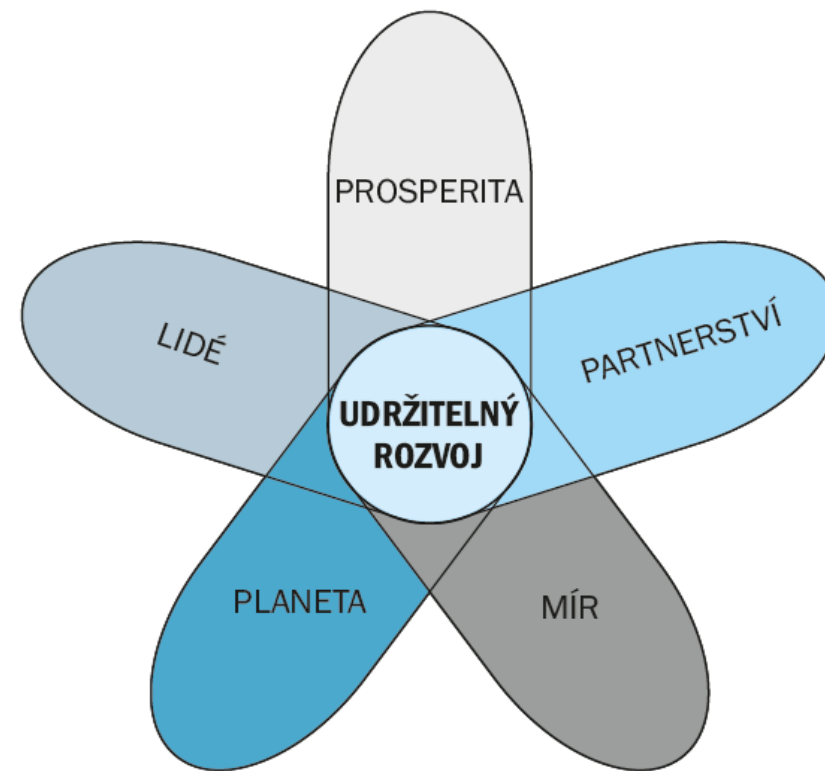
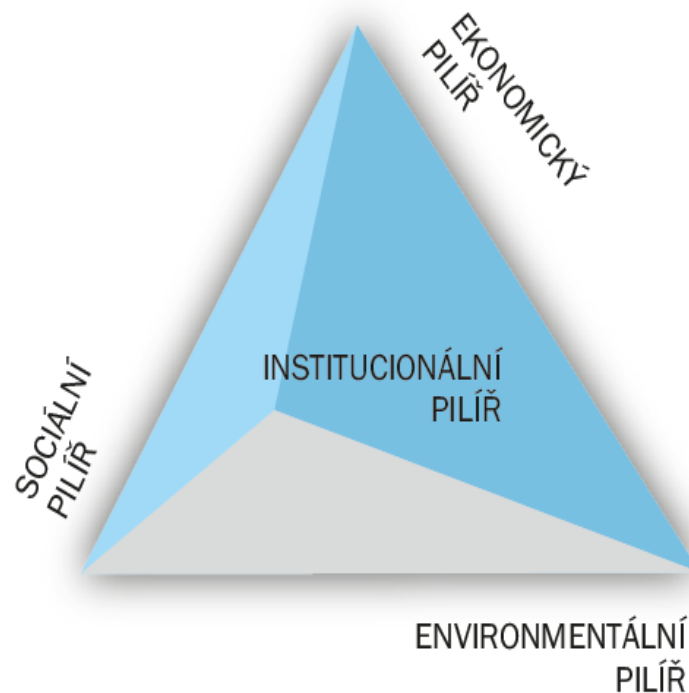

Agenda 2030 - Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)

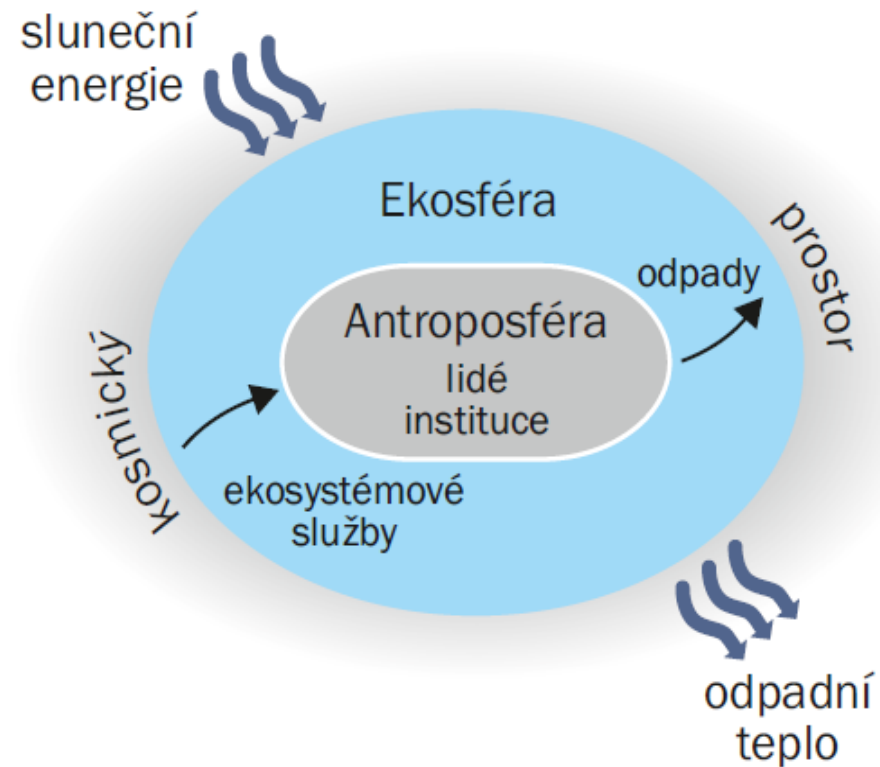
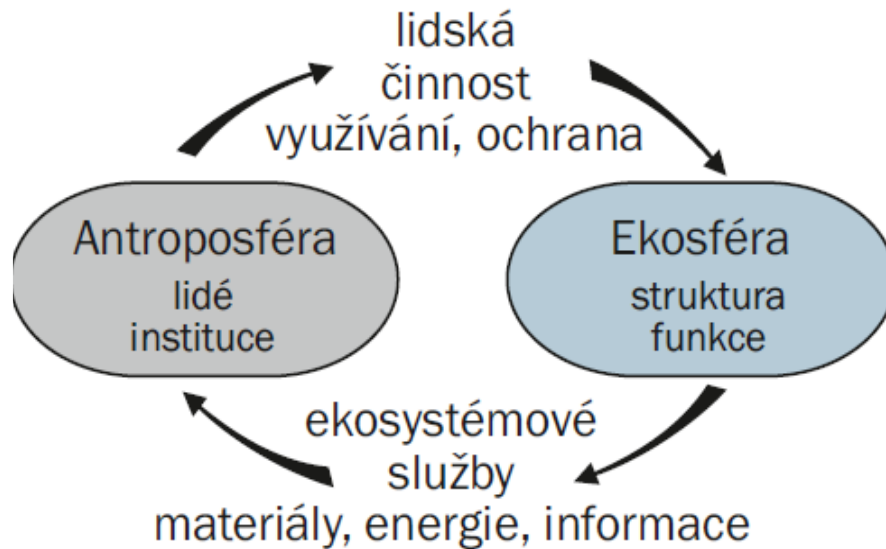

...However, given this broad scope, the SDGs have been described, variously, as ‘vague, weak or meaningless’ (Holden et al. [2017](#))

What the f.ck is this?

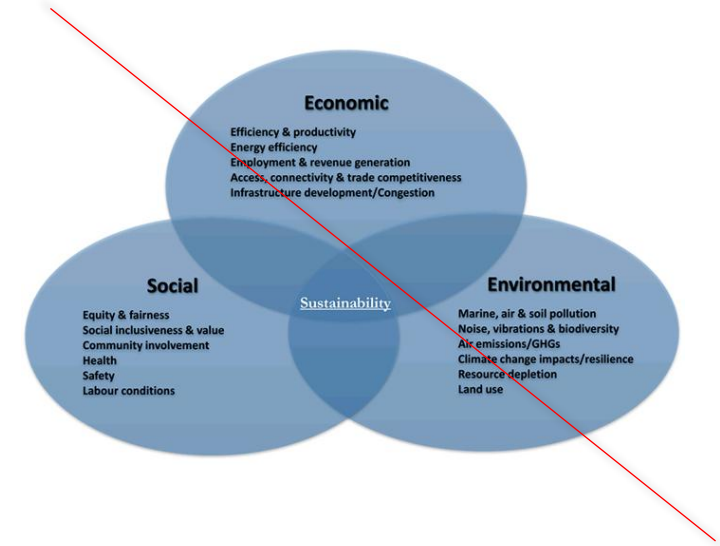
Přijatelná konceptualizace vztahu člověk-příroda (UR)

Co potřebujeme ?

Koncepční rámec pro hodnocení UR

- Koncept
- Indikátory

Konceptualizace a operacionalizace v kvalitativním výzkumu ?

Konceptualizace v kvalitativním výzkumu je proces **převodu abstraktních myšlenek a surových dat na uchopitelné teoretické koncepty**. Na rozdíl od kvantitativního výzkumu, kde jsou koncepty definovány předem, se v kvalitativním výzkumu konceptualizace vyvíjí **induktivně** v průběhu sběru i analýzy dat a tvoří základ pro hlubší interpretaci.

Konceptualizace a operacionalizace v kvalitativním výzkumu ? (pokr.)

V kvalitativním výzkumu má operacionalizace odlišný charakter než v kvantitativním výzkumu.

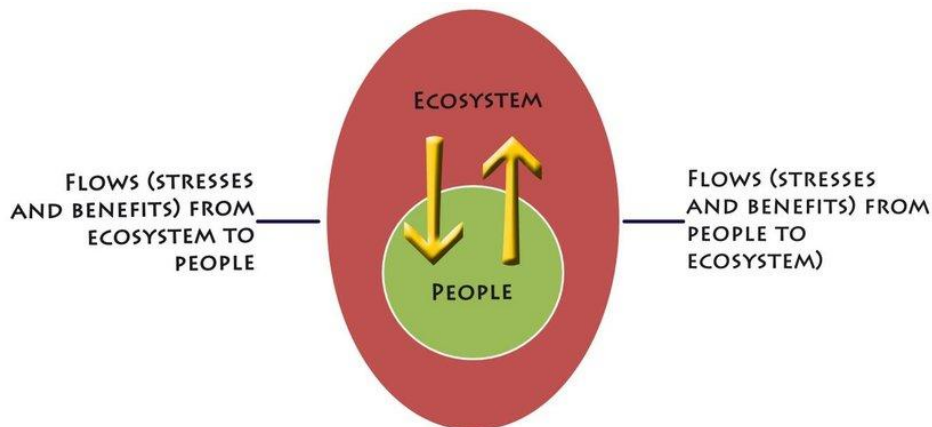
Místo převodu abstraktních pojmů do pevných, měřitelných číselných škál (proměnných) se zde zaměřuje na **porozumění hlubšímu významu, kontextu a prožívání** zkoumaného jevu

Místo proměnných se pracuje s pojmy jako *kategorie, témata a kódy*; *indikátory* jsou chápány spíše jako behaviorální či narativní projevy

Environmentální udržitelnost

Principy (H. Daly):

1. poskytování zdrojů (suroviny, potrava) – prostor ?!
 - Obnovitelné – rychlost regenerace
 - Neobnovitelné – rychlost substituce
2. absorpce odpadů (poskytování propadů (sinks)

Sustainable use of **renewable resources** means that the pace should not be faster than the rate at which they regenerate. They include biological resources such as biomass (plants and animals); also include freshwater, air, soil (?), and elements like carbon and nitrogen.

Sustainable use of **non-renewable (finite) resources** means that the pace should not be faster than the rate at which their renewable substitutes can be put in place.

Sustainable rate of emitting pollution and wastes means that it should not be faster than the pace at which natural systems can **absorb them, recycle them, or render them harmless.**

THE CONCEPT OF ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY¹

Robert Goodland

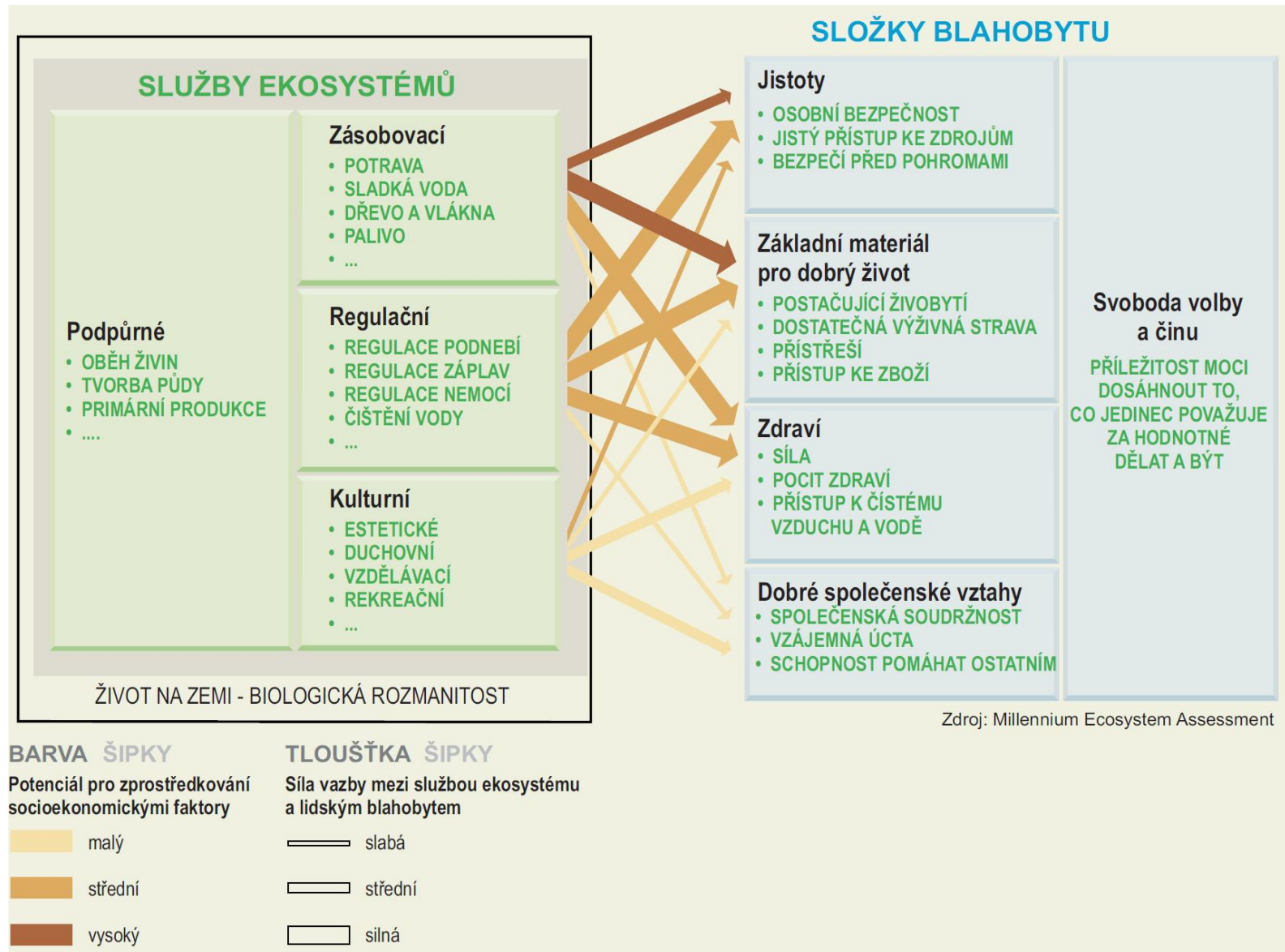
S-5043, Environment Department, The World Bank, Washington, DC 20433

KEY WORDS: economic sustainability, development, economic development, natural capital, growth, limits of growth

ABSTRACT

This paper reviews the current status of the debate about the concept of

Environmentální udržitelnost (pokrač.)

OECD - kapitálový přístup

- the challenge of sustainable development has been simplified into a question of whether a country's total capital base – or total national wealth – is managed in a way that secures its maintenance over time

$$TNW = pFF^* + pRR + pNN + pHH + pSS$$

where TNW denotes total national wealth, F^ , R , N , H and S are financial, produced, natural, human and social capital*

- otázky nahraditelnosti forem kapitálu, porovnatelnosti (sociální má jiný charakter než finanční), kritického kapitálu, selhání trhu, etických pravidel ad.
- určitá varianta tohoto konceptu (plná nahraditelnost forem kapitálu vyjádřeného monetárně) vede k robustnímu měřítku UR: total national wealth per capita (a to dále operacionalizováno do podoby měřitelného indikátoru genuine investment or **genuine savings**)

PELHŘIMOV - MĚSTO REKORDŮ

MUZEUM REKORDŮ A KURIOZIT
KREMEJNÍK

Příklad – hodnocení udržitelnosti města

PELHŘIMOV - MĚSTO REKORDŮ

OBCE V DATECH

Hledat obec

[Přehled obcí](#) [Pro obce](#) [O projektu](#) [Kontakt](#)

Jsme datovým partnerem českých obcí

Na základě dat porovnáváme kvalitu života v 206 obcích. Nabízíme navazující služby, které obcím pomáhají s interpretací dat a strategickým plánováním na základě dat.

Řadit: Nejvyšší hodnocení ▼ Filtrovat Mapa

? Která obec se pro vás hodí?

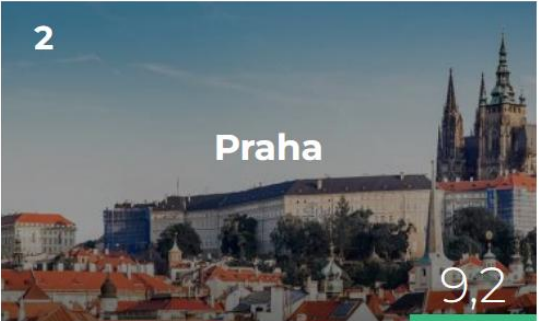
1

Ríčaný

10,0

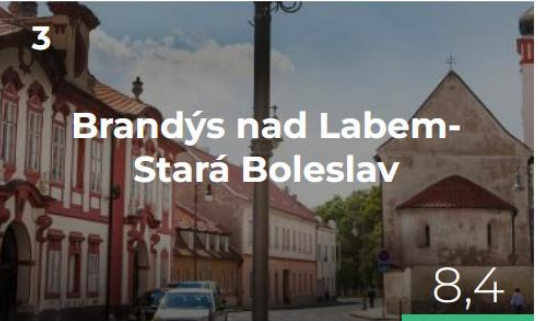
2

Praha

9,2

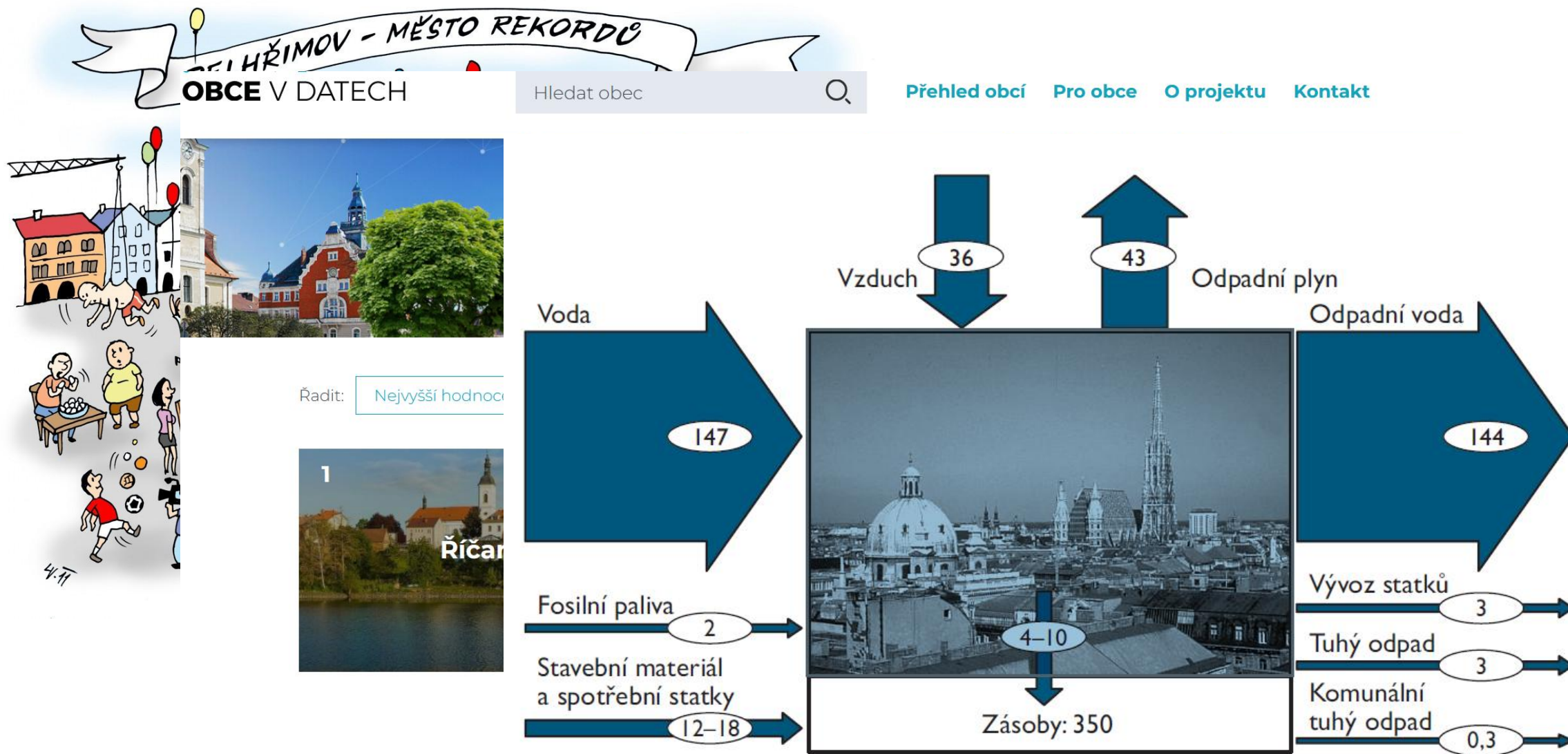
3

**Brandýs nad Labem-
Stará Boleslav**

8,4

Příklad – hodnocení udržitelnosti města

Konceptualizace UR

Konceptualizace - je to proces, kdy přesně definujeme, co máme na mysli.

Koncept – mentální konstrukce, která shrnuje pozorování a zkušenosti, které mají něco společného (např. politická participace, represe, kapitalismus)

Abstraktní koncept – dále upřesňujeme

Výsledkem je vymezený význam pojmů používaných ve výzkumu (termíny, definice, indikátory).

Bez těchto kroků mohou být koncepty zavádějící

Operacionalizace

- Tvorba operační definice konceptu
- V operační definici je koncept vyjádřen popisem operací, kterými bude měřen (které proměnné věrně indikují/popisují daný koncept? Jak tyto proměnné měříme?)
- Měření: přiřazení případů konkrétním hodnotám nebo kategoriím operacionalizovaného konceptu (měření nominální, ordinální, kardinální)

Operacionalizace

- Neříká, co to je studovaný fenomén, ale říká, jak jej poznat.
- Definované pojmy převádíme do zkoumatelné podoby, tj. na empiricky zjistitelné, nějakým způsobem měřitelné údaje.
- Operacionalizace vyjadřuje koncept popisem operací, kterými bude měřen.
- V praxi probíhá jako stanovování indikátorů.

Operacionalizace konceptu

Příklad: Koncept deprivace

Deprivace					KONCEPT
Fyzická	Ekonomická	Sociální	Politická	Psychická	DIMENZE KONCEPTU
Sociální deprivace je situace strádání ve společenské oblasti, sociální izolace a narušení sociální identity a dovedností.					KONCEPTUALIZACE
Indikátor č. 1 Sociální izolace: - Počet přátel - kontakt s rodinou - angažmá v organizacích - kontakt se sousedy	Indikátor č. 2 Nedostatek oceněných rolí - povolání - stav	Indikátor č. 3 Sociální dovednosti - introverze/extroverze - asertivita			OPERACIONALIZACE

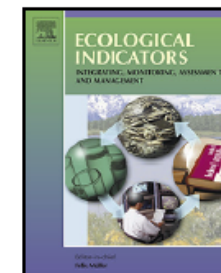

ELSEVIER

Contents lists available at ScienceDirect

Ecological Indicators

journal homepage: www.elsevier.com/locate/ecolind

Sustainable Development Goals: A need for relevant indicators

Tomáš Hák, Svatava Janoušková*, Bedřich Moldan

Charles University Environment Center, José Martího 2/407, 162 00 Prague, Czech Republic

ARTICLE INFO

Article history:

Received 23 October 2014

Received in revised form 9 July 2015

Accepted 4 August 2015

Available online 21 August 2015

Keywords:

Sustainable Development Goals

Indicators' relevance

Indicators' framework

Sustainable development assessment

ABSTRACT

At the UN in New York the Open Working Group created by the UN General Assembly proposed a set of global Sustainable Development Goals (SDGs) which comprises 17 goals and 169 targets. Further to that, a preliminary set of 330 indicators was introduced in March 2015. Some SDGs build on preceding Millennium Development Goals while others incorporate new ideas. A critical review has revealed that indicators of varied quality (in terms of the fulfilment certain criteria) have been proposed to assess sustainable development. Despite the fact that there is plenty of theoretical work on quality standards for indicators, in practice users cannot often be sure how adequately the indicators measure the monitored phenomena. Therefore we stress the need to operationalise the Sustainable Development Goals' targets and evaluate the indicators' relevance, the characteristic of utmost importance among the indicators' quality traits. The current format of the proposed SDGs and their targets has laid a policy framework; however, without thorough expert and scientific follow up on their operationalisation the indicators may

SDGs: A need for relevant indicators

- Politický rámec (policy framework)
- Indikátorový rámec (conceptual framework)
- Indikátorová relevance
 - *Link to the target*: The indicator should be clearly linked to one or more targets and provide robust measures of progress towards the target(s).
 - *Policy relevance*: The indicator should be relevant to policy formulation and provide enough information for policy making.
 - *Applicability at the appropriate level*: For global monitoring, the indicator should be relevant to all countries; for national monitoring, the indicator should be relevant to national priorities.

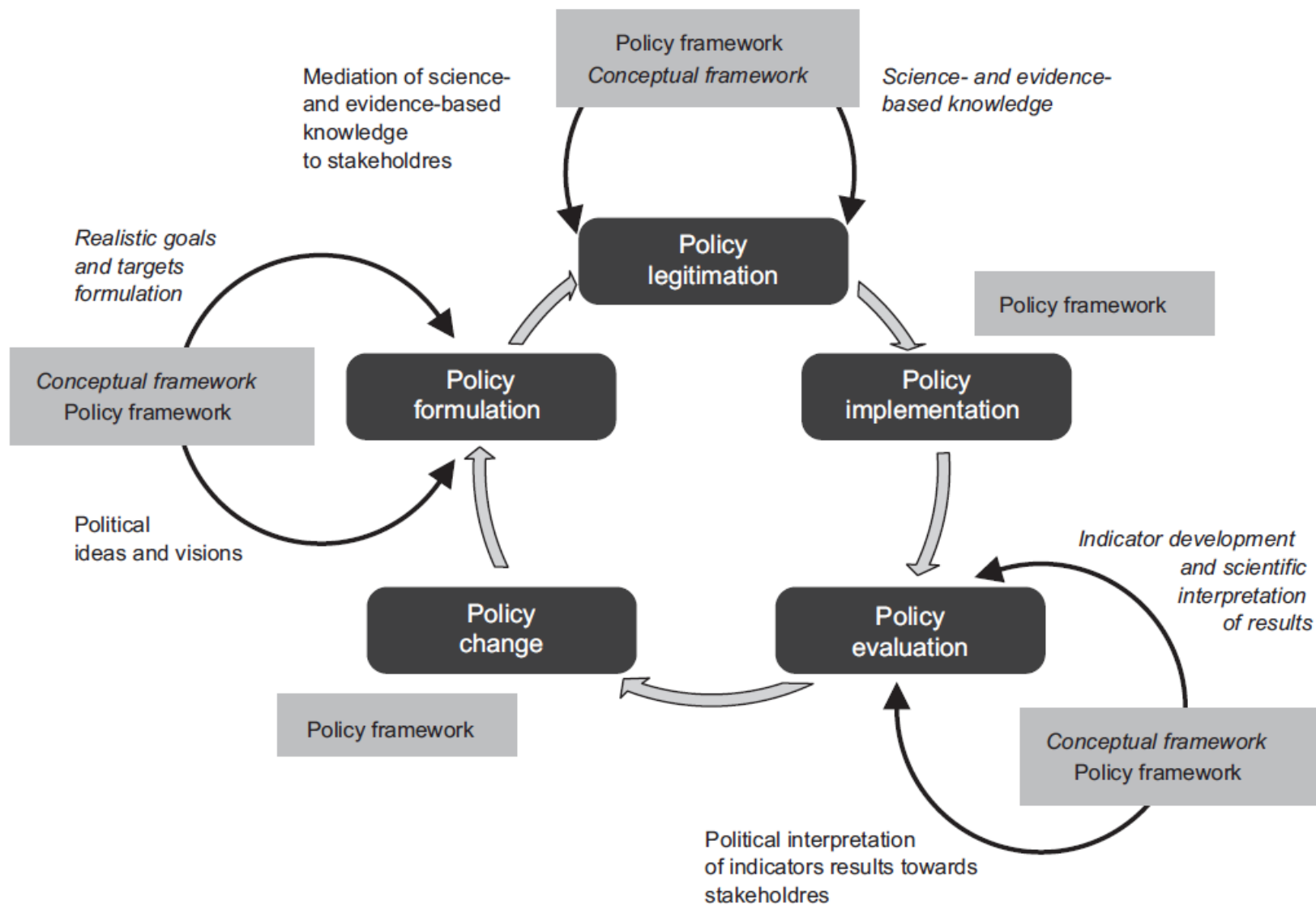
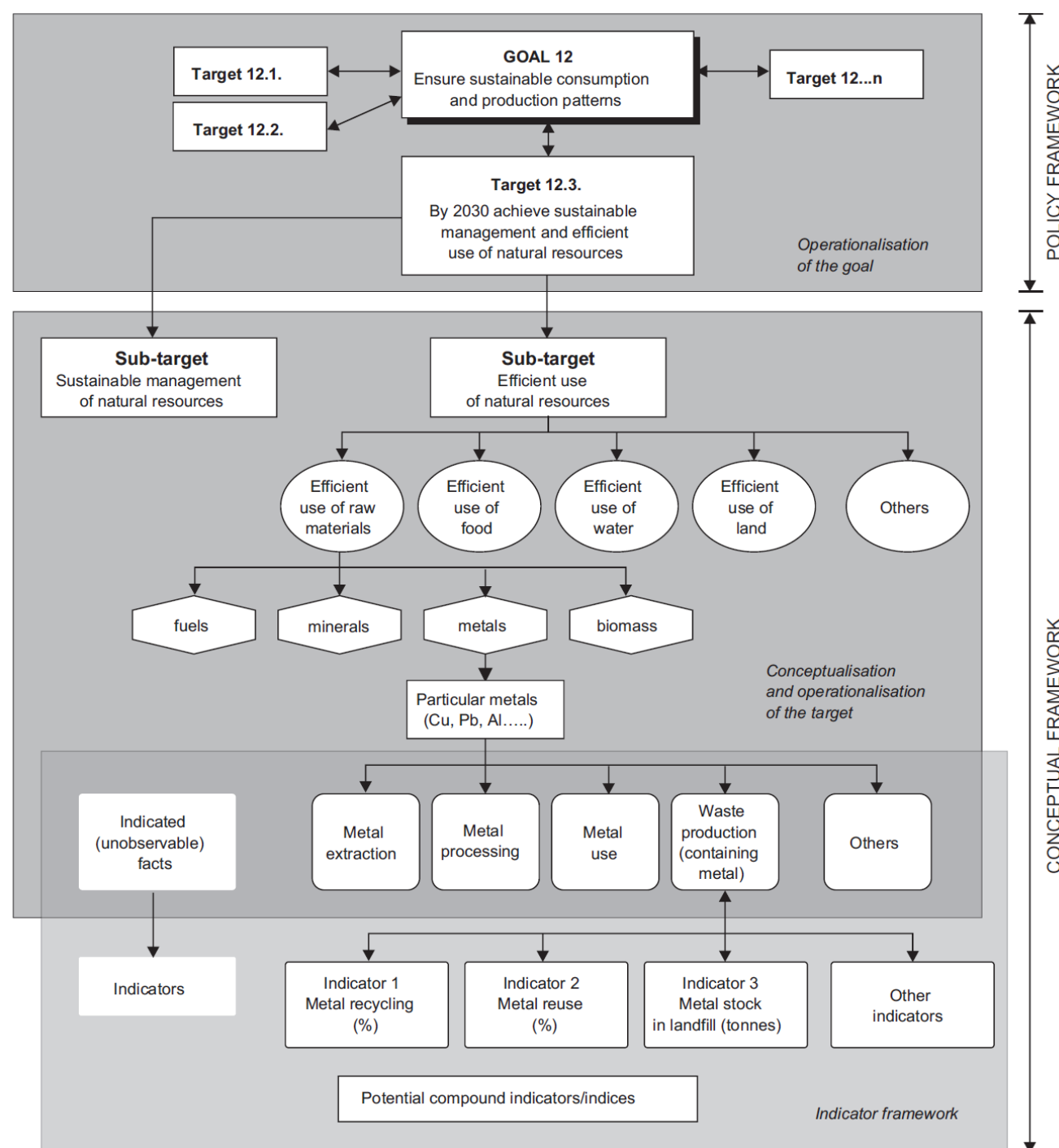
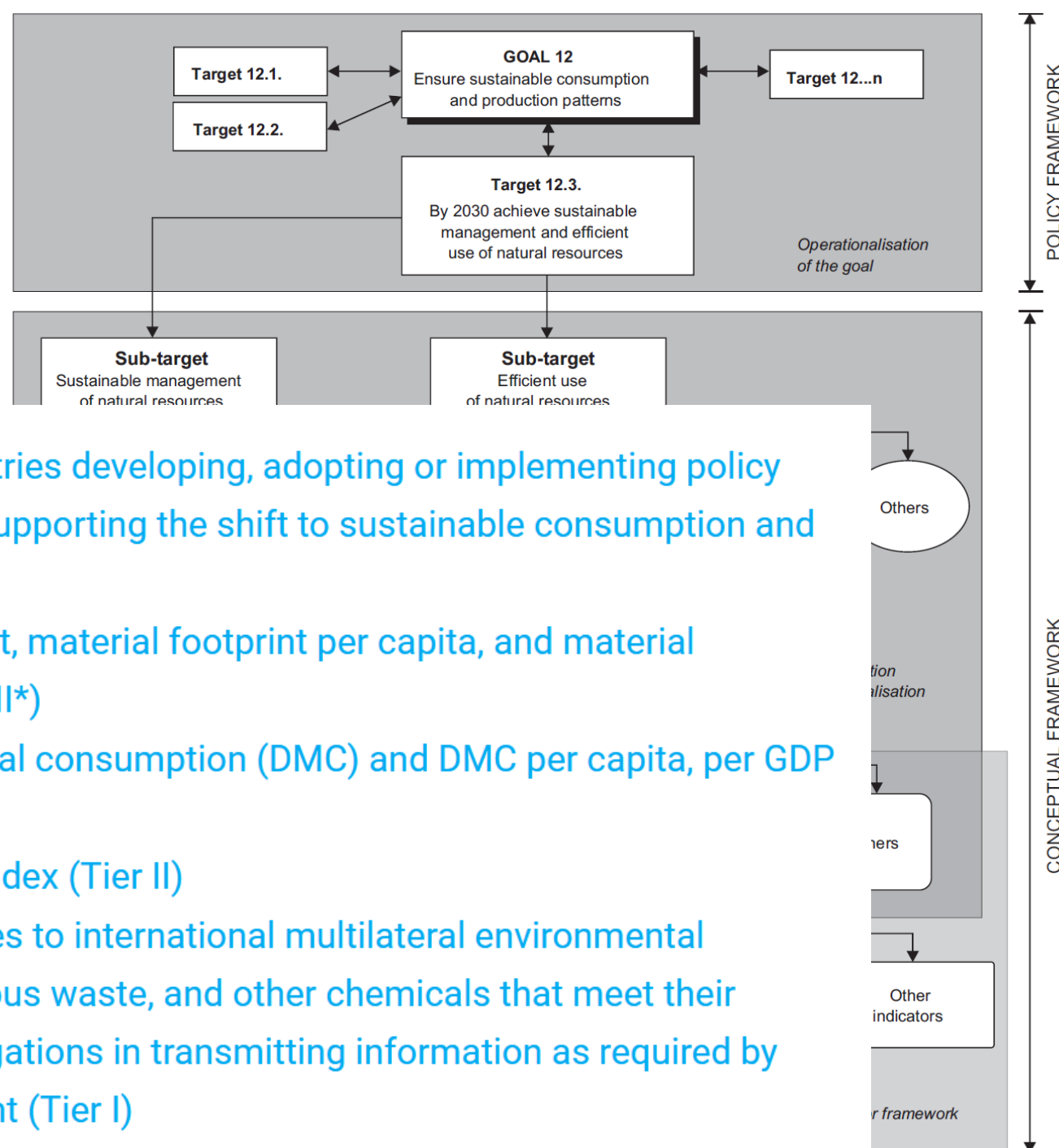

Fig. 1. A policy cycle linked to policy and conceptual frameworks.

- Politický rámec (policy framework)
- Indikátorový rámec (conceptual framework)

- 12.1.1 Number of countries developing, adopting or implementing policy instruments aimed at supporting the shift to sustainable consumption and production (Tier II)
- 12.2.1 Material footprint, material footprint per capita, and material footprint per GDP (Tier II*)
- 12.2.2 Domestic material consumption (DMC) and DMC per capita, per GDP (Tier I)
- 12.3.1(b) Food waste index (Tier II)
- 12.4.1 Number of parties to international multilateral environmental agreements on hazardous waste, and other chemicals that meet their commitments and obligations in transmitting information as required by each relevant agreement (Tier I)

Závěrem

- UR je multidimenzionální koncept propojující environmentální, ekonomické a sociální cíle, které jsou často ve vzájemném rozporu
- Neexistuje jednotná a všeobecně přijímaná definice, což vede k rozdílným interpretacím mezi státy, institucemi i akademickými obory.
- Koncept pracuje s dlouhodobou perspektivou a nejistotou budoucího vývoje, což komplikuje měření i nastavování konkrétních politik.
- Hodnocení UR je obtížné kvůli složitosti indikátorů a rozdílným prioritám jednotlivých aktérů společnosti.
- UR zahrnuje etické a hodnotové otázky (mezigenerační spravedlnost, odpovědnost vůči přírodě), které nelze snadno kvantifikovat.